Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

14. května 2020*

„Řízení o předběžné otázce – Migrující pracovníci – Sociální zabezpečení – Nařízení (EHS) č. 1408/71 – Použitelné právní předpisy – Článek 14 bod 1 písm. a) a bod 2 písm. b) – Nařízení (ES) č. 883/2004 – Článek 12 odst. 1 – Článek 13 odst. 1 písm. a) – Vyslaní zaměstnanci – Zaměstnanci vykonávající činnosti ve dvou nebo více členských státech – Nařízení (EHS) č. 574/72 – Článek 11 odst. 1 písm. a) – Článek 12a bod 2 písm. a) a bod 4 písm. a) – Nařízení (ES) č. 987/2009 – Článek 19 odst. 2 – Potvrzení E 101 a A 1 – Závazný účinek – Rozsah – Sociální zabezpečení – Pracovní právo“

Ve věci C-17/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Cour de cassation (Kasační soud, Francie) ze dne 8. ledna 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 10. ledna 2019, v trestním řízení proti

Bouygues travaux publics,

Elco construct Bucarest,

Welbond armatures,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení E. Regan (zpravodaj), předseda senátu, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič a C. Lycourgos, soudci,

generální advokát: P. Pikamäe,

vedoucí soudní kanceláře: V. Giacobbo, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 23. ledna 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Bouygues travaux publics P. Spinosim a V. Steinbergem, avocats,

– za Elco construct Bucarest M. Bodin a U. Candasem, avocats,

– za Welbond armatures J.-J. Gatineauem, avocats,

* Jednací jazyk: francouzština.

– za francouzskou vládu původně E. de Moustier a A. Daly, jakož i R. Coesmem, A. Ferrandem a D. Colasem, poté E. de Moustier a A. Daly, jakož i R. Coesmem a A. Ferrandem, jako zmocněnci,

– za českou vládu M. Smolkem, J. Pavlišem a J. Vláčilem, jakož i L. Dvořákovou, jako zmocněnci,

– za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,

– za Evropskou komisi M. Van Hoofem, B.-R. Killmannem a D. Martinem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 11 nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství (Úř. věst. 1972, L 74, s. 1; Zvl. vyd. 05/01, s. 83), ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 ze dne 13. dubna 2005 (Úř. věst. 2005, L 117, s. 1) (dále jen „nařízení č. 574/72“), a článku 19 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2009, L 284, s. 1).

2 Tato žádost byla předložena v rámci trestního řízení zahájeného proti společnostem Bouygues travaux publics (dále jen „Bouygues“), Elco construct Bucarest (dále jen „Elco“) a Welbond armatures (dále jen „Welbond“) z důvodu zastírané práce a protiprávního půjčování pracovní síly.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení č. 1408/71

3 Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením č. 118/97, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1606/98 ze dne 29. června 1998 (Úř. věst. 1998, L 209, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 308) (dále jen „nařízení č. 1408/71“), obsahovalo hlavu I nadepsanou „Obecná ustanovení“, v níž článek 1 nadepsaný „Definice“ stanovil zejména následující:

„Pro účely tohoto nařízení:

[…]

j) se ‚právními předpisy' rozumějí pro každý členský stát právní a správní předpisy a jiná ustanovení a všechna ostatní prováděcí opatření, současná i budoucí, týkající se odvětví a systémů sociálního zabezpečení uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2, nebo zvláštních nepříspěvkových dávek uvedených v čl. 4 odst. 2a.

[…]"

4 Článek 4 nařízení č. 1408/71, který byl součástí téže hlavy a byl nadepsán „Věcná působnost", stanovil:

„1. Toto nařízení se vztahuje na všechny právní předpisy týkající se následujících odvětví sociálního zabezpečení:

a) dávky v nemoci a mateřství;

b) dávky v invaliditě, včetně těch, jež jsou určeny k udržení nebo zlepšení výdělečné schopnosti;

c) dávky ve stáří;

d) dávky pozůstalým;

e) dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání;

f) pohřebné;

g) dávky v nezaměstnanosti;

h) rodinné dávky.

2. Toto nařízení se vztahuje na všechny obecné a zvláštní systémy sociálního zabezpečení, ať již jsou příspěvkové nebo nepříspěvkové a na systémy týkající se povinností zaměstnavatele nebo vlastníka lodi ohledně dávek uvedených v odstavci 1.

[…]"

5 Články 13 a 14 tohoto nařízení byly obsaženy v hlavě II tohoto nařízení, nadepsané „Určení použitelných právních předpisů".

6 Článek 13 uvedeného nařízení, nadepsaný „Obecná pravidla", stanovil:

„1. S výhradou článků 14c a 14f podléhají osoby, na které se vztahuje toto nařízení, pouze právním předpisům jediného státu. Tyto právní předpisy se určují v souladu s touto hlavou.

2. S výhradou článků 14 až 17:

a) osoba zaměstnaná na území jednoho členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu, i když má bydliště na území jiného členského státu nebo i když podnik nebo zaměstnavatel, který ji zaměstnává, má sídlo nebo místo podnikání na území jiného členského státu;

[…]"

7 Článek 14 uvedeného nařízení, nadepsaný „Zvláštní pravidla pro jiné osoby než námořníky vykonávající závislou činnost“, stanovil:

„Pravidlo uvedené v čl. 13 odst. 2 [písm. a)] se použije s výhradou těchto výjimek a zvláštností:

1) a) osoba zaměstnaná na území členského státu podnikem, pro nějž obvykle pracuje, která je vyslána tímto podnikem na území jiného členského státu, aby tam pro něj vykonala práci, nadále podléhá právním předpisům prvního členského státu za předpokladu, že očekávané trvání této práce nepřekračuje 12 měsíců a že není vyslána, aby nahradila jinou osobu, které skončila doba jejího vyslání;

[…]

2) Osoba obvykle zaměstnaná na území dvou nebo více členských států podléhá právním předpisům určeným takto:

[…]

b) osoba jiná než uvedená v písmenu a) podléhá:

i) právním předpisům členského státu, na jehož území má bydliště, vykonává-li svou činnost částečně na uvedeném území, nebo pracuje-li pro několik podniků nebo zaměstnavatelů, kteří mají sídlo nebo místo podnikání na území různých členských států;

ii) právním předpisům členského státu, na jehož území má podnik nebo zaměstnavatel, pro které pracuje, sídlo nebo místo podnikání, nemá-li bydliště na území žádného členského státu, kde vykonává svou činnost;

[…]“

Nařízení č. 883/2004

8 Nařízení č. 1408/71 bylo zrušeno a od 1. května 2010 nahrazeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72), které bylo změněno nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012 (Úř. věst. 2012, L 149, s. 4) (dále jen „nařízení č. 883/2004“).

9 Článek 1 písm. j) a čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1408/71 byly nahrazeny čl. 1 písm. l) a čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004, jejichž ustanovení jsou v podstatě totožná.

10 Článek 13 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 byl v podstatě nahrazen článkem 11 odst. 3 písm. a) nařízení č. 883/2004, který stanoví, že „[s] výhradou článků 12 až 16 se […] na zaměstnance nebo osobu samostatně výdělečně činnou v členském státě vztahují právní předpisy tohoto členského státu“.

11 Článek 14 bod 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 byl v podstatě nahrazen článkem 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, který stanoví, že „[o]soba, která jako zaměstnanec provozuje v členském státě činnost jménem zaměstnavatele, jenž zde běžně vykonává své činnosti, a která je tímto zaměstnavatelem vyslána do jiného členského státu, aby zde konala práci jménem tohoto zaměstnavatele, podléhá i nadále právním předpisům prvního členského státu, nepřesahuje-li předpokládaná doba trvání takové práce [24] měsíců a není-li daná osoba vyslána za účelem nahrazení jiné osoby.“

12 Článek 14 bod 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 byl v podstatě nahrazen čl. 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004, který stanoví:

„Na osobu, která jako zaměstnanec obvykle pracuje ve dvou nebo více členských státech, se vztahují:

a) právní předpisy členského státu, na jehož území má bydliště, vykonává-li podstatnou část své činnosti v tomto členském státě, nebo

b) nevykonává-li podstatnou část své činnosti v členském státě, na jehož území má bydliště,

[…]“

Nařízení č. 574/72

13 Hlava III nařízení č. 574/72, nadepsaná „Provedení ustanovení nařízení o určení použitelných právních předpisů“, zejména stanovila prováděcí pravidla k článkům 13 a 14 nařízení č. 1408/71.

14 Konkrétně čl. 11 odst. 1 písm. a), jakož i čl. 12a bod 2 písm. a) a bod 4 písm. a) nařízení č. 574/72 stanovily, že v případech uvedených zejména v čl. 14 bodě 1 písm. a) a bodě 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 instituce určená příslušným úřadem členského státu, jehož právní předpisy jsou nadále použitelné, byla povinna vydat potvrzení (dále jen „potvrzení E 101“) uvádějící, že daný zaměstnanec nadále podléhá uvedeným právním předpisům.

Nařízení č. 987/2009

15 Nařízení č. 574/72 bylo zrušeno a od 1. května 2010 nahrazeno nařízením č. 987/2009.

16 Článek 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 stanoví:

„Dokumenty vydané institucí členského státu prokazující postavení osoby pro účely základního nařízení a prováděcího nařízení, jakož i podpůrné doklady, na základě kterých byly dokumenty vydány, uzná instituce jiného členského státu, pokud nebyly zrušeny nebo prohlášeny za neplatné členským státem, který je vydal.“

17 Článek 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009, který částečně nahradil čl. 11 odst. 1 písm. a), jakož i čl. 12a bod 2 písm. a) a bod 4 písm. a) nařízení č. 574/72, stanoví, že „[n]a žádost dotyčné osoby nebo zaměstnavatele příslušná instituce členského státu, jehož právní předpisy jsou použitelné podle hlavy II nařízení [č. 883/2004], potvrdí, že jsou tyto právní předpisy použitelné, a tam, kde je to vhodné, uvede, do jakého dne a za jakých podmínek“. Tyto skutečnosti se potvrdí prostřednictvím potvrzení (dále jen „potvrzení A 1“).

Francouzské právo

18 Článek L. 1221-10 code du travail (zákoník práce), ve znění použitelném ve sporu v původním řízení, stanovil:

„Zaměstnance lze přijmout do pracovního poměru až po jmenovitém ohlášení provedeném zaměstnavatelem u orgánů sociálního zabezpečení určených k tomuto účelu.

Zaměstnavatel provede toto ohlášení ve všech místech, kde jsou zaměstnanci zaměstnáni.“

19 Článek L. 8211-1 tohoto zákoníku stanovil:

„Za nezákonnou práci se za podmínek stanovených v této hlavě považují následující protiprávní jednání:

1°) zastřená práce;

[…]

3°) protiprávní půjčování pracovní síly;

[…]“

20 Článek L. 8221-1 uvedeného zákoníku stanoví:

„Zakazuje se:

1° práce, která je zcela nebo částečně zastíraná, definovaná a vykonávaná za podmínek upravených v článcích L. 8221–3 a L. 8221–5;

2° reklama, která jakýmikoliv prostředky s plnou znalostí věci směřuje k podpoře zastírané práce;

3° vědomé využití služeb osoby, která vykonává zastíranou práci, a to přímo či prostřednictvím zprostředkovatele.“

21 Článek L. 8221-3 téhož zákoníku stanovil:

„Za zastíranou práci se považuje skrytá činnost, provádění činnosti výroby, zpracování, opravy či poskytování služeb nebo obchodní činnosti za účelem zisku, které se dopustí každý, kdo úmyslně opomene své povinnosti:

[…]

2° nebo nepředloží potvrzení, které je třeba předložit orgánu sociálního zabezpečení nebo daňové správy na základě platných právních předpisů. […];

[…]“

22 Článek L. 8221-5 code du travail (zákoník práce) stanovil:

„Za zastírané zaměstnávání zaměstnance se považuje skutečnost, že zaměstnavatel:

1° se buď úmyslně vyhýbá splnění náležitostí podle článku L. 1221-10 týkajících se ohlášení před přijetím do zaměstnání;

[…]

3° nebo orgánu pro výběr příspěvků na sociální pojištění nedodal prohlášení týkající se mezd nebo daných příspěvků na sociální zabezpečení.“

23 V období od 18. června 2011 do 10. srpna 2016 bylo posledně uvedené ustanovení formulováno takto:

„3° Nebo se úmyslně vyhýbá prohlášení o mzdách nebo o daných příspěvcích na sociální zabezpečení orgánům pověřeným výběrem příspěvků a příspěvků na sociální zabezpečení nebo orgánům daňové správy podle právních předpisů.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

24 Společnost Bouygues, se sídlem ve Francii, poté, co jí byly zadány veřejné zakázky na výstavbu jaderného reaktoru nové generace, tzv. „EPR“ tlakovodního reaktoru, ve Flamanville (Francie), založila za účelem provedení těchto zakázek spolu s dalšími dvěma podniky holdingovou společnost, která je dále zadala hospodářskému zájmovému seskupení složenému zejména ze společnosti Welbond, rovněž se sídlem ve Francii. Toto seskupení samo využívalo jednak subdodavatele, mezi nimi i společnost Elco, se sídlem v Rumunsku, a dále společnost Atlanco Ltd, společnost pro dočasnou práci se sídlem v Irsku, jež má dceřinou společnost na Kypru a kancelář v Polsku.

25 Po upozornění na ubytovací podmínky zahraničních zaměstnanců, stávku dočasných polských zaměstnanců z důvodu neexistence nebo nedostatečnosti sociálního zabezpečení v případě nehody, jakož i odhalení více než stovky nehlášených pracovních úrazů a v návaznosti na šetření vedené Autorité de sûreté nucléaire (Úřad pro jadernou bezpečnost) (ASN) a následně policií byly stíhány společnosti Bouygues, Welbond a Elco za skutky, k nimž došlo v období od června 2008 do října 2012, zejména kvůli zastírané práci a protiprávnímu půjčování pracovní síly, pokud jde o společnosti Bouygues a Welbond, a zastírané práci, pokud jde o společnost Elco.

26 Rozsudkem ze dne 20. března 2017 cour d’appel de Caen (odvolací soud v Caen, Francie), který částečně potvrdil rozsudek, který dne 7. července 2015 vydal trestní senát tribunal d’instance de Cherbourg (soud prvního stupně v Cherbourg, Francie), rozhodl, pokud jde o společnost Elco, že tato společnost byla vinna trestným činem zastírané práce z toho důvodu, že neprovedla jmenovitá ohlášení před přijetím zaměstnanců do zaměstnání, jakož i prohlášení týkající se mezd a příspěvků na sociální zabezpečení u orgánů pověřených výběrem příspěvků a příspěvků na sociální zabezpečení. Tento soud měl totiž za to, že společnost Elco vykonávala obvyklou, stálou a nepřetržitou činnost ve Francii, což jí neumožňovalo dovolávat se právních předpisů týkajících se vysílání. V tomto ohledu konstatoval, že převážná většina dotčených zaměstnanců byla zaměstnána společností Elco s jedinou perspektivou, a sice jejich odesláním za prací do Francie, několik dní před jeho uskutečněním, přičemž většina z nich pro tuto společnost nepracovala nebo pro ni pracovala jen krátce, že se činnost společnosti Elco v Rumunsku stala vedlejší ve vztahu k její činnosti ve Francii, že administrativní záležitosti týkající se dotyčných zaměstnanců nebyly zajišťovány v Rumunsku a že některá vyslání trvala déle než 24 měsíců.

27 Pokud jde o společnosti Bouygues a Welbond, cour d’appel de Caen (odvolací soud v Caen) měl za to, že tyto společnosti spáchaly trestné činy zastírané práce, pokud jde o zaměstnance poskytnuté společností Atlanco, a protiprávní půjčování pracovní síly. V tomto ohledu tento soud nejprve konstatoval, že společnosti Bouygues a Welbond prostřednictvím kyperské dceřiné společnosti Atlanco a kanceláře této dceřiné společnosti v Polsku zaměstnávaly polské dočasné zaměstnance a nechaly je podepsat smlouvu vyhotovenou v řečtině za účelem jejich poskytnutí francouzským společnostem díky mezičlánku tvořenému dvěma zaměstnanci uvedené dceřiné společnosti sídlících v Dublinu (Irsko) a pracujících ve Francii. Uvedený soud dále uvedl, že tatáž dceřiná společnost nebyla zapsána v obchodním rejstříku ve Francii a že nevykonává žádnou činnost ani na Kypru, ani v Polsku. Konečně tentýž soud konstatoval, že společnosti Bouygues a Welbond sice požádaly společnost Atlanco o dokumenty týkající se polských dočasných zaměstnanců přítomných zejména na pracovišti ve Flamanville, a to zejména o potvrzení E 101 a A 1, avšak tyto společnosti tyto zaměstnance nadále zaměstnávaly, aniž obdržely kompletní dokumentaci.

28 Společnosti Bouygues, Elco a Welbond podaly ke Cour de cassation (Kasační soud, Francie) kasační opravný prostředek proti rozsudku cour d'appel de Caen (odvolací soud v Caen) ze dne 20. března 2017, ve kterém zejména tvrdily, že tento soud nerespektoval účinky související s potvrzeními E 101 a A 1, která byla vydána dotyčným zaměstnancům.

29 Podle předkládajícího soudu z rozsudků ze dne 27. dubna 2017, A-Rosa Flussschiff (C-620/15, EU:C:2017:309), a ze dne 6. února 2018, Altun a další (C-359/16, EU:C:2018:63), vyplývá, že je-li vnitrostátnímu soudu předložen trestní případ týkající se trestného činu zastírané práce z důvodu nedodání potvrzení orgánům sociálního zabezpečení a pokud stíhaná osoba s ohledem na dotčené zaměstnance předloží potvrzení E 101, nyní potvrzení A 1, vydaná na základě čl. 14 bodu 2 písm. a) nařízení č. 1408/71, tento soud může po skončení kontradiktorního projednání odmítnout tato potvrzení pouze tehdy, pokud z posouzení důkazů shromážděných v průběhu vyšetřování, z nichž lze dovodit, že uvedená potvrzení byla získána nebo byla uplatněna podvodně a že vydávající instituce neprovedla takový přezkum, soud v přiměřené lhůtě určí, že jde o podvod, jehož objektivní stránka spočívá v nesplnění podmínek stanovených v příslušném předpisu a subjektivní stránkou je úmysl stíhané osoby obejít podmínky pro vydání týchž potvrzení nebo se jim vyhnout s cílem získat s tím spojenou výhodu.

30 Tento soud nicméně uvádí, že v projednávané věci jsou zaměstnavatelé stíháni z důvodu zastírané práce proto, že nedodali prohlášení týkající se mezd a příspěvků na sociální zabezpečení orgánům pověřených výběrem příspěvků a příspěvků na sociální zabezpečení, ale rovněž neprovedli jmenovitá ohlášení před přijetím zaměstnanců do zaměstnání, a to zejména na základě článků L. 8221–3 a L. 8221–5 code du travail (zákoník práce), zatímco dvě společnosti, Bouygues a Welbond, jsou stíhány za zastíranou práci, pokud jde o zaměstnance zaměstnané společností, jíž je vytýkáno porušování týchž povinností, a to zejména na základě článku L. 8221-1 tohoto zákoníku.

31 Podle předkládajícího soudu tedy vyvstává otázka, zda se účinky spojené s potvrzeními E 101 a A 1, která byla v projednávané věci vydána na základě čl. 14 bodu 1 písm. a) a bodu 2 písm. b) nařízení č. 1408/71, jakož i čl. 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004, pokud jde o určení práva použitelného pro systém sociálního zabezpečení a hlášení prováděné zaměstnavatelem u orgánů sociálního zabezpečení, vztahují na určení práva použitelného, pokud jde o pracovní právo a povinnosti, které zaměstnavateli plynou z uplatnění pracovního práva státu, v němž zaměstnanci, jichž se týkají tato potvrzení, vykonávají svou práci, zejména ohlášení, která musí zaměstnavatel provést před přijetím těchto zaměstnanců do zaměstnání.

32 Za těchto podmínek se Cour de cassation (Kasační soud, Francie) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být [článek] 11 nařízení [č. 574/72] a [článek] 19 nařízení [č. 987/2009] vykládány v tom smyslu, že potvrzení E 101 vydané institucí určenou příslušným úřadem členského státu ve smyslu čl. 14 [bodu] 1 a [bodu] 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 […] nebo [potvrzení A 1] vydané na základě čl. 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004 […] je závazné pro soudy členského státu, v němž se práce provádí, za účelem určení použitelných právních předpisů nikoliv pouze v systému sociálního zabezpečení, ale také v pracovním právu, pokud tato právní úprava definuje povinnosti zaměstnavatelů a práva zaměstnanců, takže na konci kontradiktorního projednání mohou soudy odmítnout uvedená potvrzení pouze tehdy, pokud z posouzení důkazů shromážděných v průběhu vyšetřování, z nichž lze odvodit, že tato potvrzení byla získána nebo byla uplatněna podvodně a že k tomu vydávající instituce nepřihlédla, soudy v přiměřené lhůtě kvalifikují skutek jako podvod, jehož objektivní stránka spočívá v nesplnění podmínek stanovených v některém z ustanovení nařízení [č. 574/72] a č. [987/2009], a subjektivní stránkou je úmysl stíhané osoby obejít podmínky pro vydání takového potvrzení nebo se jim vyhnout s cílem získat s tím spojenou výhodu?“

K předběžné otázce

33 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 11 odst. 1 písm. a), čl. 12a bod 2 písm. a) a bod 4 písm. a) nařízení č. 574/72, jakož i čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009 musí být vykládány v tom smyslu, že potvrzení E 101 vydané příslušnou institucí členského státu na základě čl. 14 bodu 1 písm. a) nebo čl. 14 bodu 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 pro zaměstnance vykonávající své činnosti na území jiného členského státu a potvrzení A 1 vydané takovým zaměstnancům touto institucí na základě čl. 12 odst. 1 nebo čl. 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004 jsou pro soudy tohoto posledně uvedeného státu závazná nejen v oblasti sociálního zabezpečení, ale rovněž v oblasti pracovního práva.

34 Z informací, které má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že tato otázka je položena v kontextu trestního stíhání zahájeného zejména kvůli zastírané práci proti zaměstnavatelům, kteří na francouzském území využili v období od roku 2008 do roku 2012 zaměstnance, na něž se vztahují potvrzení E 101 nebo A 1 vystavená v závislosti na konkrétním případu z důvodu vyslání zaměstnanců nebo výkonu zaměstnání v několika členských státech, aniž tito zaměstnavatelé u příslušných francouzských orgánů provedli ohlášení před přijetím zaměstnanců do zaměstnání, jež ukládá code du travail (zákoník práce).

35 Předkládající soud se tak zamýšlí nad dopadem těchto potvrzení na takovou povinnost předchozího ohlášení, a tudíž na význam uvedených potvrzení, pokud jde o použití právních předpisů hostitelského členského státu v oblasti pracovního práva na dotčené zaměstnance, přičemž tato otázka vychází z předpokladu, že tato potvrzení jsou platná.

36 Úvodem je třeba poznamenat, že vzhledem k tomu, že nařízení č. 1408/71 a č. 574/72 byla s účinností od 1. května 2010 nahrazena nařízením č. 883/2004 a nařízením č. 987/2009, každé z těchto nařízení, jak tento soud správně konstatoval, lze ve věci v původním řízení použít. Kromě toho před potvrzením A 1 upraveným nařízením č. 987/2009 existovalo potvrzení E 101 upravené nařízením č. 574/72, a ustanovení týkající se vydání potvrzení E 101, tj. zejména čl. 11 odst. 1 písm. a) a čl. 12a bod 2 písm. a) a bod 4 písm. a) nařízení č. 574/72, byla částečně nahrazena článkem 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009, jenž upravuje vydání potvrzení A 1. Kromě toho byl čl. 14 bod 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 v podstatě nahrazen článkem 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 a čl. 14 bod 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 článkem 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004.

37 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora mají potvrzení E 101 a A 1 – podobně jako hmotněprávní úprava stanovená v čl. 14 bodě 1 písm. a) a bodě 2 písm. b) nařízení č. 1408/71, jakož i čl. 12 odst. 1 a čl. 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004 – za cíl usnadnit volný pohyb pracovníků a služeb (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. února 2018, Altun a další, C-359/16, EU:C:2018:63, bod 35 a citovaná judikatura).

38 Tato potvrzení odpovídají vzorovému formuláři, který v souladu s hlavou III nařízení č. 574/72 nebo hlavou II nařízení č. 987/2009 vydala instituce určená příslušným úřadem členského státu, jehož právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení jsou použitelné, za účelem „potvrzení“, zejména podle znění čl. 11 odst. 1 písm. a), čl. 12a bodu 2 písm. a) a bodu 4 písm. a) nařízení č. 574/72, jakož i čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009, že migrující pracovníci nacházející se v jedné ze situací uvedených v některém z ustanovení hlavy II nařízení č. 1408/71 a č. 987/2009 nadále podléhají právním předpisům tohoto členského státu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. září 2015, X a van Dijk, C-72/14 a C-197/14, EU:C:2015:564, bod 38).

39 Na základě zásady, že zaměstnanci se musí účastnit pouze jednoho systému sociálního zabezpečení, má tedy toto potvrzení nutně za následek to, že systém jiného členského státu nemůže být použit (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. února 2018, Altun a další, C-359/16, EU:C:2018:63, bod 36 a citovaná judikatura).

40 Na základě zásady loajální spolupráce, uvedené v čl. 4 odst. 3 SEU, jež rovněž implikuje zásadu vzájemné důvěry vzhledem k tomu, že potvrzení E 101 a A 1 zakládá právní domněnku legality účasti dotčeného zaměstnance v systému sociálního zabezpečení členského státu, jehož příslušná instituce tato potvrzení vydala, tato potvrzení jsou v zásadě závazná pro příslušnou instituci a pro soudy členského státu, v němž tento zaměstnanec vykonává práci (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 6. února 2018, Altun a další, C-359/16, EU:C:2018:63, body 37 až 40, jakož i ze dne 6. září 2018, Alpenrind a další, C-527/16, EU:C:2018:669, bod 47).

41 Dokud nejsou uvedená potvrzení zrušena nebo prohlášena za neplatná, musí příslušná instituce členského státu, v němž zaměstnanec vykonává práci, vzít v úvahu, že tento zaměstnanec již podléhá právním předpisům sociálního zabezpečení členského státu, jehož příslušná instituce tato potvrzení vydala, a v důsledku toho nemůže tato instituce podřídit dotčeného zaměstnance svému systému sociálního zabezpečení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. února 2018, Altun a další, C-359/16, EU:C:2018:63, bod 41 a citovaná judikatura).

42 Podle judikatury Soudního dvora tak tomu je i v případě, když je konstatováno, že podmínky činnosti dotčeného zaměstnance nespadají do věcné působnosti hlavy II nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. dubna 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 61).

43 Jak správně uvádí předkládající soud, soud hostitelského členského státu tedy může od potvrzení E 101 odhlédnout pouze tehdy, když jsou splněny dvě kumulativní podmínky: zaprvé instituce, která tato potvrzení vydala a které příslušná instituce tohoto členského státu urychleně podala žádost o přezkum opodstatněnosti vydání uvedených potvrzení, takový přezkum ve světle důkazů předložených posledně uvedenou institucí neprovedla a v přiměřené lhůtě k této žádosti nezaujala stanovisko tím, že by tato potvrzení případně zneplatnila nebo zrušila, a zadruhé tento soud může na základě uvedených důkazů při dodržení záruk neoddělitelně spjatých s právem na spravedlivý proces konstatovat, že dotčená potvrzení byla získána nebo uplatněna podvodem (rozsudek ze dne 2. dubna 2020, CRPNPAC a Vueling Airlines, C-370/17 a C-37/18, EU:C:2020:260, bod 78).

44 Nicméně z toho vyplývá, že ačkoli potvrzení E 101 a A 1 vyvolávají závazné účinky, tyto účinky se omezují pouze na povinnosti uložené vnitrostátními právními předpisy v oblasti sociálního zabezpečení, na které se vztahuje koordinace provedená na základě nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004 (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 4. října 1991, De Paep, C-196/90, EU:C:1991:381, bod 12, a ze dne 9. září 2015, X a van Dijk, C-72/14 a C-197/14, EU:C:2015:564, bod 39).

45 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 1 písm. j) nařízení č. 1408/71 a čl. 1 písm. l) nařízení č. 883/2004 se pojem „právní předpisy“ pro účely použití těchto nařízení vztahuje na právo členských států týkající se odvětví a systémů sociálního zabezpečení uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2 nařízení č. 1408/71 a čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004.

46 Kromě toho z judikatury Soudního dvora vyplývá, že určující skutečností pro účely použití těchto nařízení je přímá a dostatečně relevantní souvislost mezi dotčeným ustanovením a zákony, kterou musí vykazovat určitá dávka s vnitrostátními právními předpisy, které upravují tato odvětví a systémy sociálního zabezpečení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. února 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, bod 23, a ze dne 23. ledna 2019, Zyla, C-272/17, EU:C:2019:49, bod 30).

47 Z toho vyplývá, že potvrzení E 101 a A 1 vydaná příslušnou institucí členského státu jsou závazná pro příslušnou instituci a soudy hostitelského členského státu pouze v tom, že potvrzují, že dotčený zaměstnanec podléhá v oblasti sociálního zabezpečení právním předpisům prvního členského státu pro poskytování dávek přímo souvisejících s jedním z odvětví a s jedním ze systémů uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2 nařízení č. 1408/71, jakož i v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2004.

48 Tato potvrzení tedy nemají závazný účinek ve vztahu k povinnostem uloženým vnitrostátním právem v jiných oblastech než v oblasti sociálního zabezpečení ve smyslu těchto nařízení, jako jsou zejména povinnosti týkající se pracovního poměru mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, zejména podmínky zaměstnávání a pracovní podmínky těchto zaměstnanců (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 1991, De Paep, C-196/90, EU:C:1991:381, bod 13).

49 Pokud jde o povahu a rozsah ohlášení před přijetím do zaměstnání stanoveného code du travail (zákoník práce), jehož požadavek ze strany francouzských orgánů je ve sporu v původním řízení klíčový, je třeba uvést, že podle žalobkyň v původním řízení je cílem tohoto ohlášení, byť je formálně stanoveno tímto zákoníkem, ověřit, zda se zaměstnanec účastní toho či onoho odvětví systému sociálního zabezpečení, a v důsledku toho zajistit placení příspěvků na sociální zabezpečení ve Francii. Uvedené ohlášení má být totiž zaměstnavatelem provedeno u orgánů sociálního zabezpečení, a představuje tak pro tyto orgány prostředek k ověření dodržování vnitrostátních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení za účelem boje proti nelegální práci.

50 Francouzská vláda naproti tomu vysvětluje, že ohlášení před přijetím do zaměstnání představuje mechanismus administrativního zjednodušení, jenž zaměstnavateli umožňuje provést jediný krok k současnému splnění několika formalit, z nichž se některé sice týkají sociálního zabezpečení, ale nikterak neimplikují účast na francouzském systému sociálního zabezpečení. Toto ohlášení tím, že poskytuje příslušným orgánům veškeré užitečné informace týkající se budoucího smluvního vztahu mezi zaměstnavatelem a dotyčným zaměstnancem, zejména umožňuje zajistit dodržování podmínek zaměstnávání a pracovních podmínek stanovených vnitrostátními předpisy v oblasti pracovního práva, pokud zaměstnanec není ve smyslu těchto předpisů vyslán, jako je tomu ve věci v původním řízení, ale je zaměstnán ve Francii jako zaměstnanec. Projednávaný spor se tak netýká placení příspěvků na sociální zabezpečení v tomto členském státě, ale týká se toho, zda žalobkyně v původním řízení dodržely veškeré francouzské pracovněprávní předpisy.

51 Je třeba připomenout, že článek 267 SFEU neopravňuje Soudní dvůr k tomu, aby aplikoval pravidla unijního práva na určitý případ, nýbrž pouze k tomu, aby se vyjádřil k výkladu Smluv a aktů přijatých unijními orgány [viz zejména rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost disciplinárního senátu Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 132, jakož i citovaná judikatura].

52 Soudnímu dvoru tak nepřísluší, aby zjišťoval skutečnosti, které vedly ke sporu, a vyvodil z nich důsledky pro rozhodnutí, které má vydat předkládající soud, ani vykládal dané vnitrostátní právní a správní předpisy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. října 2019, Glencore Agriculture Hungary, C-189/18, EU:C:2019:861, body 30 a 31).

53 Je proto na předkládajícím soudu, aby určil, zda jediným cílem ohlašovací povinnosti před přijetím do zaměstnání stanovené v zákoníku práce je zajistit, aby dotyční zaměstnanci byli účastni v jednom či druhém odvětví systému sociálního zabezpečení, a tudíž pouze zajistit dodržování právních předpisů v dané oblasti, v kterémžto případě by potvrzení E 101 a A 1 vydaná vydávající institucí v zásadě bránila takové povinnosti, nebo případně, zda je cílem této povinnosti rovněž zajistit, byť jen částečně, účinnost kontrol prováděných příslušnými vnitrostátními orgány s cílem zaručit dodržování podmínek zaměstnávání a pracovních podmínek uložených pracovním právem, v kterémžto případě by tato potvrzení neměla na uvedenou povinnost žádný dopad vzhledem k tomu, že tato povinnost každopádně nemůže založit účast dotčených zaměstnanců v tom či onom odvětví systému sociálního zabezpečení.

54 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 11 odst. 1 písm. a), čl. 12a bod 2 písm. a) a bod 4 písm. a) nařízení č. 574/72, jakož i čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009 musí být vykládány v tom smyslu, že potvrzení E 101 vydané příslušnou institucí členského státu na základě čl. 14 bodu 1 písm. a) nebo čl. 14 bodu 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 pro

zaměstnance vykonávající své činnosti na území jiného členského státu a potvrzení A 1 vydané takovým zaměstnancům touto institucí na základě čl. 12 odst. 1 nebo čl. 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004 jsou pro soudy tohoto posledně uvedeného státu závazná výlučně v oblasti sociálního zabezpečení.

K nákladům řízení

55 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Článek 11 odst. 1 písm. a), čl. 12a bod 2 písm. a) a bod 4 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 ze dne 13. dubna 2005, jakož i čl. 19 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 musí být vykládány v tom smyslu, že potvrzení E 101 vydané příslušnou institucí členského státu na základě čl. 14 bodu 1 písm. a) nebo čl. 14 bodu 2 písm. b) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1606/98 ze dne 29. června 1998 pro zaměstnance vykonávající své činnosti na území jiného členského státu, a potvrzení A 1 vydané takovým zaměstnancům touto institucí na základě čl. 12 odst. 1 nebo čl. 13 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012, jsou pro soudy tohoto posledně uvedeného státu závazná výlučně v oblasti sociálního zabezpečení.

Podpisy.